

ATLET BİYOLOJİK PASAPORTU (ABP) STEROİD MODÜLÜ

Atlet Biyolojik Pasaportu'nun temel prensibi, geleneksel analize dayalı doping kontrolü yoluyla doğrudan tespitin tersine, doping etkisini dolaylı yollardan açığa vuran bazı seçilmiş değişkenlerin zaman içinde gözlenmesidir.

ABP'de halen iki modül vardır;

A-) 2009 Aralık ayında uygulamaya giren; eritropoezi (kan yapımı) uyaran ajanlar ve kan transfüzyonu yolu ile oksijen transferinin arttırıldığını belirlemeyi amaçlayan Hematolojik Modül;

B-) 2014 Ocak ayında uygulamaya giren; dışarıdan enjekte edilen veya verilen endojen anabolik androjenik steroidler ve selektif androjen reseptör modülatörleri (SARMS) gibi diğer anabolik ajanları belirlemeyi amaçlayan Steroid Modülü.

Hematolojik Modülde, kan transfüzyonu veya EPO kullanımı gibi kan dopingi yapıldığının göstergesi olabilecek, sporcuya özgü hematolojik (kan) değişkenler zaman içinde gözlenmektedir. Bu hematolojik değişkenler, sporcunun kan numunesinden tayin edilebilen bir "kan profili" oluşturmaktadır. Steroid Modülde ise, steroid suistimalinin göstergesi olabilecek steroidlere ait değişkenler zaman içinde gözlenmektedir. Bu steroidlere ait değişkenler, sporcunun idrar numunesinden belirlenen bir "steroid profili" oluşturmaktadır.

Hematolojik Modül'de sporcunun kan numunesinde bakılan "kan dopinginin biyolojik işaretleri paneli", Steroid Modül'de ise idrar numunesinde bakılan "steroid dopinginin biyolojik işaretleri paneli" dikkate alınmaktadır.

Tüm idrar numunelerinde steroid profiline bakılmaktadır. Bu profilde, Testosteron, Epitestosteron, Androsteron, Etikolon, 5androstan-3a, 17B-diol ve 5B-androstan-3a, 17B-diol'un idrardaki konsantrasyonu ile o numunenin özgül ağırlığı da yer almaktadır. WADA akredite laboratuvarlar tarafından analiz edilen tüm idrar numunelerinin steroid profili, ADAMS yoluyla rapor

edilmektedir. Yüksek oranlar, steroidlerle yapılan çeşitli doping vakalarını tesbit etmek amacıyla hesaplanmaktadır.

Bu Modülün en temel faydası, ADAMS'ta yer alan steroid bilgileri ve otomasyon sayesinde tüm dopingle mücadele kurumlarını hile yapanlara karşı derhal uyarması ve alınmış bulunan numunelerden, uygulanan dopingle mücadele programının etkinliği arttıracak istihbarat sağlamasıdır.

2004'ten 2013'e kadar, sadece T/E oranı 4'ten büyük olan sporculara IRMS analizi yapılması gerekli idi. Atlet Biyolojik Pasaportu'nda kullanılan adaptif yöntem, "bir gruba yönelik" olan yaklaşım (T/E oranı yüksek olanlar grubu) yerine, "birey içi" yaklaşım ile değiştirmiş ve bu sayede daha doğru değerlendirme yapma olanağı ortaya çıkmıştır.

Tüm WADA akredite laboratuvarlar steroid profili tayini yapmakta ve bunları ADAMS yoluyla ilan etmektedir. Ancak belirli bazı laboratuvarlar bu sonuçlarla ilgili işlemleri Atlet Pasaport Yönetim Birimi (APMU) vasıtasıyla yaptıkları için AMPU'ya ait istelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Doping kontrolü yapıldıktan sonra, Testi Yapan Kurum ya da Numune Alım Kurumu, Doping Kontrol Formları'nı (DCF) ADAMS'a kayıt etmek zorundadırlar. DCF'ler ve laboratuvar sonuçları, ADAMS tarafından otomatik olarak eşleştirilmekte ve bu yeni steroid profili sporcunun Pasaportu ile karşılaştırılmaktadır. Sistemin anonimliğini (isimsizliği) koruyabilmek ve sürdürürebilmek için her sporcuya özel olan bir Biyolojik Pasaport Kimlik Numarası (BP ID) verilmiştir.

Hematolojik Modül'de atipik bir Sporcu Pasaportu ortaya çıkarsa, ADAMS Doping Mücadele Kurumu'nun (ADO) Atlet Pasaport Yönetim Birimi'ne (APMU) otomatik bir bildirim yollar ve bu birim bu pasaportu inceleyip, değerlendirmek zorundadır. Steroid Modülü'nde ise, ilk önce IRMS analizi yapılır ve eğer IRMS negatif ise o zaman uzman değerlendirmesi yapmak gerekmektedir.

Kural olarak, idrar testi yapılan ve bu testin doping kontrol formu ADAMS'a işlenen her sporcu için Steroid Pasaportu düzenlenir. Genellikle "zamana yayılan" analizler için iki veya üç idrar testi gerekli iken amaçlanan hedef veya IRMS konfirmasyonuna girmek için bazen tek bir test bile yeterlidir.

ADAMS'ta laboratuvar sonuçları DCF ile eşleşir eşleşmez, Atipik Pasaport Bulgusunu tespit etmek için Adaptif Model otomatik olarak devreye girer. Adaptif Model, son yapılan testin ya da "zamana yayılan" analizlerin sonuçlarını dikkate alıp, bunların normal fizyolojik bir durum olup-olmadığını gösteren bir algoritmadır. Adaptif Modele göre %99 oranında o kişiye spesifik olan T/E oranı aralığı dışında bir sonuç elde edilirse, ADAMS'ta Atipik Pasaport Bulgusu ortaya çıkmış olur. Böyle bir durumda daha ileri araştırma yapmak gerekmektedir.

Tüm sporcular otomatik olarak bir steroid pasaportuna sahiptir çünkü tüm idrar numunelerinde steroid profili tayini yapılmakta ve her steroid profiline de Adaptif Model uygulanmaktadır.